1826: L'enllumenat de gas a Barcelona i els lampistes

Autor:
Data de publicació: 27-10-2015

Barcelona tenia lampistes de gas el 1826, Madrid no n'ha tingut mai, és per això que en lloc de la professió de lampista (professió bivalent), tenen dues professions: "fontaneros i electricistes".. Barcelona va ser el primer lloc d'Espanya on hi haver fàbriques de gas, i l'Ajuntament de Barcelona en va ser el conductor indirecte, ja que el 1841 va convocar un concurs per a la il·luminació dels carrers amb llum de gas. El concurs va ser guanyat per l'industrial francès Charles Lebon, que ja havia dirigit la instal·lació de llums de gas al municipi de Dieppe i que aquí va rebre el suport financer dels germans Gil i Serra i altres inversors catalans, amb qui va establir, el 1843, l'empresa Societat Catalana per a l'Enllumenat per Gas. L'empresa, coneguda popularment com a Gas Lebon,va instal·lar la seva fàbrica al recinte on durant anys hi havia un gran gasòmetre i avui és el Parc de la Barceloneta.

Barcelona tenia lampistes de gas el 1826, Madrid no n'ha tingut mai, és per això que en lloc de la professió de lampista (professió bivalent), tenen dues professions: "fontaneros i electricistes"..

https://www.lavanguardia.com/vida/20170124/413635169559/llegada-iluminacion-por-gas-transformo-vida-espana-brl.html

Barcelona va ser el primer lloc d'Espanya on hi haver fàbriques de gas, i l'Ajuntament de Barcelona va ser el conductor indirecte, ja que el 1841 va convocar un concurs per a la il·luminació dels carrers amb llum de gas. El concurs va ser guanyat per l'industrial francès Charles Lebon, que ja havia dirigit la instal·lació de llums de gas al municipi de Dieppe i que aquí va rebre el suport financer dels germans Gil i Serra i altres inversors catalans, amb qui va establir, el 1843, l'empresa Societat Catalana per a l'Enllumenat per Gas. L'empresa, coneguda popularment com a Gas Lebon, va instal·lar la seva fàbrica al recinte on durant anys hi havia un gran gasòmetre i avui és el Parc de la Barceloneta.

L'enllumenat de gas a Barcelona - 1826
L'enllumenat de gas a Barcelona va començar el 1826, a Madrid 14 anys més tard.. i per part d'empreses estrangeres i la catalana propietat de la la família Gil, per això a Madrid no existeix la professió de lampista (Bé, és una conjectura, a falta d'un argument amb més base que aquest).

Durant la nit de Sant Joan del 1826, el catedràtic de química Josep Roura i Estrada va il·luminar diverses sales de l'edifici Llotja de Mar, que després va albergar l'escola de la Junta de Comerç, de la qual va ser professor. A la primera planta de l'edifici, l'actual seu de la Cambra de Comerç, encara es conserva una d'aquestes primeres llanternes de gas, amb una placa que recorda l'efemèrides.

El fontaner arreglava les fonts sense canonades o màxim amb canonades de "terracuita" (amb recs que els duien l'aigua com el "Rec Comtal" que passa sota de la meva casa de la Font del Gat de S.Agustí Vell..)

Els primers lampistes arreglaven les canonades de les làmpades de gas quan encara no hi havia aigua corrent a les cases.. per això se'ls diu "lampistes". En arribar l'aigua corrent els que coneixien l'ofici de soldar "tubs de gas de plom"

emprats ara per portar l'aigua eren els LAMPISTES (UK: plumber, Fr: plombier), les canonades d'aigua són idèntiques a les canonades de gas, vegeu la foto.. Així també queda molt clar el motiu de perqué els lampistes a Catalunya acabessin reparant les làmpades elèctriques i les instal·lacions relacionades, quant l'enllumenat de gas va ser substituit per l'enllumenat elèctric.

Els tallers Ubach d'Arenys eren lampistes i a part de les canonades de gas i aigua feien "Làmpades de Petroli" per la RENFE, és a dir, "erenlampistes 2 vegades".
Daniel dixit: http://www.diccionari.cat/lexicx.jsp?GECART=0065843

Manel: OK Dani això confirma la meva.. jo diria TESI.. o al menys.. "si non é vero é ben trobatto" Tenim l'evidència de que quan RENFE va voler làmpades de Petroli perquè es veiés la cua dels trens.. li van demanar a un lampista català!

he anat improvisant sobre la marxa, quan estic inspirat és l'hòstia!.. Hi faltava la frase final.. Així també queda molt clar el motiu de perqué els lampistes a Catalunya acabessin reparant les làmpades elèctriques i les instal·lacions relacionades, quant l'enllumenat de gas va ser substituït per l'enllumenat elèctric´´´

LES LÀMPADES ELÈCTRIQUES UTILITZEN LA ROSCA GAS DE LES LÀMPADES DE GAS QUE INSTAL·LAVEN ELS QUE JO ANOMENO "LAMPISTES DE GAS", A CATALUNYA.. SIMPLEMENT "LAMPISTES"

Dani's text: Sempre ens han dit que 'fontanero' és paraula espanyola que no podiem emprar, que haviem de dir lampista. Però resulta que deriva del lexema català font. Ells haurien de dir 'fuentenero'. Fontaner és paraula catalana 100%.

Vaig anar escribint a partir d'aquest comentari del Dani, cal dir, que jo com bon bricoleur, he fet de lampista tota la vida i els 10 anys que vaig passar a Madrid el meus companys "castellans" al veure'm tant manyós em deien: _"aparte de informático, qué es lo que eres fontanero o electricista?"_ i jo els responia que era "lampista catalán", ells no entenien que ambdues coses fossin una sola professió i jo els replicava _"dos no, tres profesiones.. porque un fontanero también instala el gas.. que es la profesión original!"_ *Una canonada de gas de plom no té res a veure amb una font d'aigua, que és l'origen del nom fontanero.*

He acabat de plasmar la meva vella tesi en negra sobre blanc, de fet em costarà convèncer a tothom ja que alguns m'han respost: "Pot ser com tu dius però jo sempre he associat lampista a electricista (és a dir amb làmpades elèctriques, no de gas)." i no veuen q si fos així.. els lampistes no tocarien les canonades d'aigua i de gas.. la meva explicació passa el test de la navalla d'Ockham, és la més senzilla!..

Faig trampa perquè soc un privilegiat, vaig néixer en una casa senyorial de 1910 construïda pel mestre d'obra Fransisquet Fàbregas rebesavi d'en Cesc Fàbregas. Aquesta casa tenia la instal·lació original amb canonades de plom per al gas i per l'aigua corrent, tot i que les habitacions del segon pis tenien moble-lavabo amb palangana mirall i gerro.

Hi havia un comptador de gas darrere la porta d'entrada que m'hauria agradat heretar però el van portar a la deixalleria. Fins i tot tenia un telèfon de tub de plom amb xiulet per trucar (d'aquells dels barcos) què també l'havia instal·lat un lampista o sigui que un lampista tindria avui dia una quarta professió: "la d'instal·lador de xarxes telefòniques/fibra òptica/internet.. "

Doncs bé les elucubracions sobre la meva tesi, van començar amb una làmpada de gas que hi havia al dormitori de la parella propietària de casa: el germà del meu avi Joan Maresma (jo em dic Manel-Joan) i Ángela Torra (la meva germana MªÁngela portava el seu nom). Es tracta d'una una làmpada de gas preciosa de cinc flames (feta de bronze i llautó), què va ser convertida anys més tard en làmpada elèctrica.
No cal explicar als que no em creuen, que tots els passos de rosca de làmpades elèctriques fan servir el que s'anomena ROSCA GAS, per què, per un fet que molts no tenen en compte: totes les rosques de les làmpades elèctriques es van basar en les de les làmpades de gas que havien de convertir i amb això la meva tesi es reafirma amb aquesta prova inapel·lable:

LES LÀMPADES ELÈCTRIQUES UTILITZEN LA ROSCA GAS DE LES LÀMPADES DE GAS QUE INSTAL·LAVEN ELS QUE JO ANOMENO "LAMPISTES DE GAS", A CATALUNYA.. SIMPLEMENT "LAMPISTES"

L'enllumenat de gas a Barcelona va començar el 1826, a Madrid 14 anys més tard.. i per part d'empreses estrangeres i la catalana propietat de la la família Gil, per això a Madrid no existeix la professió de lampista. Durant la nit de Sant Joan, el catedràtic de química Josep Roura i Estrada va il·luminar diverses sales de l'edifici Llotja de Mar, que després va albergar l'escola de la Junta de Comerç, de la qual va ser professor. A la primera planta de l'edifici, l'actual seu de la

Cambra de Comerç, encara es conserva una d'aquestes primeres llanternes de gas, amb una placa que recorda l'efemèrides

Els primers passos en l'enllumenat de gas van ser en l'enllumenat públic, però la nova tecnologia també aviat es va estendre a la zona particular i algunes botigues a la recerca de maneres d'atraure nous clients. Sembla que entre els primers comerços que van instal·lar la llum del gas hi havia alguns comerços als carrers d'Escudellers i La Crida.

Com sol passar al llarg de la història, quan han aparegut noves tecnologies, també en aquell moment van aparèixer diverses empreses que volien aprofitar els beneficis econòmics que el gas podia generar. Així, el 1853 es va inaugurar una nova fàbrica de gas a Vila de Gràcia, i el 1856 es va posar en marxa una altra a Sant Andreu de Palomar, llavors municipis independents. El 1858 va acabar la primera concessió, i l'Ajuntament de Barcelona va optar per crear una fàbrica municipal. Després d'obtenir l'autorització del govern, va decidir adjudicar la seva gestió a Charles Lebon, que havia trencat la col·laboració amb Societat Catalana per a l'Enllumenat per Gas, que va quedar a la família Gil. El lloc escollit per instal·lar la nova fàbrica era un terreny allargat anomenat Arenal,situat al costat del municipi de Sant Martí de Provençals. I el 1863 l'Ajuntament va decidir concedir de nou a Lebon la contractació d'enllumenat públic de gas